

Phẩm 5: Hiểu rõ về ba cõi

Đức Phật bảo Bồ-tát Trì Nhân:

–Bồ-tát Đại sĩ nhờ thông đạt về ý thức nên không chấp vào cõi Dục, cõi Sắc và cõi Vô sắc. Nên quán sát như vậy: Tuy ở trong ba cõi nhưng không chấp giữ cõi Dục, cõi Sắc và cõi Vô sắc, hiểu rõ các cõi như vậy nên thấy đều không có các cõi, lại giảng nói rõ ràng. Biết tường tận chúng sinh ở trong cõi Dục nên Bồ-tát thị hiện ở cõi Dục, biết cõi Sắc và cõi Vô sắc nên thị hiện ở các cõi ấy, ở cõi nào thì thị hiện ở cõi đó, để diễn nói pháp cốt yếu. Các vị hiểu rõ các pháp là tự nhiên, không có cảnh giới, ba cõi cũng không có hình tướng, không có xứ sở, đều từ nhân duyên sinh, luôn xoay vần không giới hạn. Bậc trí thông đạt cảnh giới của ba cõi đều không thật có, từ không hợp thành, do điên đảo mà hiện hữu, hiểu như vậy là hiểu được sự giả tạm, nhưng hoàn toàn không bỏ hẳn sinh tử vì diệt trừ nghiệp điên đảo và tập khí trong ba cõi cho chúng sinh. Như Lai Chí Chân cũng giảng nói cho chúng sinh hiểu ba cõi là không có cảnh giới, chỉ vì họ thiếu trí tuệ, chất chứa những mê hoặc nên cho là có. Tất cả vốn thanh tịnh, tự nhiên, không có cảnh giới nào cả, cũng chẳng nương tựa vào ba cõi. Người có trí tuệ hiểu rõ điều này, là không có cảnh giới, quán sát ba cõi và chúng sinh đều không, bản thân mình cũng như hư không, không có gì cả. Tất cả các pháp đều từ nhân duyên sinh, từ điên đảo hợp thành, tạm có danh hiệu mà thôi, hết thấy đều không có đối tượng tạo thành, là rỗng không, không tạo tác, vốn tự nhiên thanh tịnh, bình đẳng như hư không, đối với tất cả các cõi đều không vướng mắc, giống như hư không thấy đều không thật có. Vì sao? Vì hoàn toàn tịch tĩnh. Hư không vốn thanh tịnh nên không thể nắm bắt, tất cả các cõi cũng như vậy, không ở trong, không ở ngoài cũng chẳng ở giữa, cõi không có cõi, đều không chấp giữ, không sinh khởi. Các bậc có trí tuệ thấy không có sự phát sinh cũng còn phân biệt, không an trụ cũng chẳng phải không an trụ, không bình đẳng, không tà kiến, vốn thanh tịnh không chấp giữ. Bậc trí thông đạt như vậy nên không nắm giữ những điều giả tạm mà luôn bật dứt ý niệm, không tạo tác. Do đó, bậc Trí không lấy các cõi làm cảnh giới, tướng cũng không có đối tượng sinh ra, chỉ

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

theo thế gian để đặt tên mà thôi, nên không phân biệt, không sinh khởi tướng. Nếu diệt trừ điều này thì không còn các cõi, giả sử nói là có thì xét tận ngọn nguồn cũng không thể biết, vì không thể biết nên tất cả cũng như vậy. Chỉ có bậc Trí mới thấy được.

Đức Phật nói:

–Này Bồ-tát Trì Nhân! Bồ-tát nào thông đạt như vậy thì hiểu rõ mười tám chủng tánh và ba cõi, các cõi của chúng sinh cùng cõi của chính mình, đạt đến bình đẳng như hư không. Nhờ quan sát như vậy nên các vị ấy luôn bình đẳng, không chấp giữ cảnh giới, do không chấp giữ nên thoát khỏi tất cả các cõi, nếu giảng nói thì chỉ tạm mượn mà thôi, biết hết thấy các cõi đều không thật có, ưa thích thể nhập vào đạo, thông suốt các cõi, biết tướng của chúng sinh là không hai, do thấy là không hai nên thấy các cảnh giới, dùng phương tiện thiện xảo để giảng nói cho chúng sinh, tạm nói là có mười hai duyên khởi để mở bày cho chúng sinh khiến họ thể nhập vào nghĩa rốt ráo, nhờ đạt được tuệ thấy khắp tất cả các cõi nên gọi là không có hình tướng.

Này Bồ-tát Trì Nhân! Như Lai Chí Chân không thủ đắc hết thấy xứ sở các pháp, cũng chẳng phải không thủ đắc, không hề quên mất tư duy bình đẳng mới đạt được đạo quả Chánh chân Vô thượng. Vì sao? Vì tất cả các pháp hoàn toàn không thật có, vốn chúng là tự nhiên, không hề thành tựu, thấy các cõi cũng đều như hư không, thật sự rỗng rang; do bình đẳng như hư không nên không có tướng sinh khởi. Như Lai thông đạt tất cả các cõi như vậy, nên Như Lai không cho rằng các cõi là tự nhiên, không cảnh giới cũng chẳng có hình tướng. Vì sao? Vì chúng không thật có cũng không thể nắm bắt. Do không thật có nên biết chúng là tự nhiên. Này Bồ-tát Trì Nhân! Nên biết, Như Lai đã giảng nói, nếu thông đạt về sự sinh khởi của các pháp thì hàng Bồ-tát Đại sĩ ấy có khả năng hiểu được tất cả ngọn nguồn, phân biệt thô, tế như vậy nên giảng nói ý nghĩa hợp, tan của các cảnh giới, thể nhập vào các cõi, hiểu rõ chúng chẳng phải là tự nhiên mà tất cả các cõi đều là cõi hư không, trở lại tự thiêu hủy, không có cảnh giới cũng không thể nhập. Giả sử cho là có thì không bao giờ nắm bắt được, vì chúng sinh không biết nên cho là có. Giống như nhà ảo thuật học làm các phép thuật, vì chúng sinh mà hiện bày

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

vô số sự biến hóa, nhưng những sự biến hóa ấy thì không thể nắm bắt hình tướng, dù cho bao nhiêu người đi nữa cũng không thể biết được. Họ nghe, tin theo sự biến hóa rồi cho là thật có, nhưng người hiểu biết thì biết đó chính là huyền. Lời Như Lai nói cũng vậy. Nếu có thể hiểu rõ chúng huyền hóa, không thật thì không bị chúng sinh mê hoặc; nếu có trí tuệ sáng suốt để tự thấu hiểu chính mình như huyền hóa, hiểu được mọi sự giả tạm thì đời này, người ấy đạt được bản chất tự nhiên như huyền. Bồ-tát nào thông suốt, thể nhập điều này thì có thể diễn nói về thật tướng của huyền. Do hiểu được thật tướng nên sinh ở bất cứ đâu, vị ấy cũng như vậy, đều dùng phương tiện thiện xảo thị hiện, giảng nói cho chúng sinh hiểu biết thấy đều như huyền hóa. Người nào được nghe, thấy, hiểu rõ pháp huyền này thì không còn chấp giữ cho đến thành tựu đạo quả Chánh chân Vô thượng. Những người thiếu trí tuệ thì không thể nào thấu đạt được, cho nên mới vì họ mà diễn nói tất cả các pháp. Nếu biết tất cả các pháp thấy đều như huyền, muốn thể nhập ý nghĩa này thì nên học về pháp cốt lõi sâu xa, không cầu nắm bắt sắc; do sắc không thể nắm bắt nên không thể đoạn trừ. Nói không thể đoạn trừ tất cả các cõi đều là giả tạm, muốn diễn nói về mọi sự hợp, tan, phân biệt các cảnh giới, tạo ra nhân duyên, phương tiện thiện xảo để giảng nói về cội gốc, ngọn nguồn của chân lý, thế gian, xuất thế gian, hữu vi, vô vi, thuận hợp, không thuận hợp, ứng hợp hoặc chẳng ứng hợp, giảng nói về phương tiện thiện xảo, hoặc hoàn toàn bất dứt ngôn ngữ, có ý nghĩa, không có ý nghĩa, nói về nhân duyên mà phân biệt xử sở hay không có xứ sở... thì nên thông đạt tất cả đều như huyền.

M

Phẩm 6: Các nhập

Đức Phật bảo Bồ-tát Trì Nhân:

–Thế nào là Bồ-tát thông suốt các nhập? Ở đây, Bồ-tát quan sát và hiểu rõ ngọn nguồn của mười hai nhập. Thế nào gọi là quán? Nghĩa là, đối tượng có thể quan sát là không thấy chỗ hội nhập của mắt, mắt không thành tựu, đều không thật có. Vì sao? Chỗ hội nhập của mắt đều từ duyên đối và điền đảo mà sinh khởi. Sự trói buộc của

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

sắc và duyên khởi hòa hợp có hai nhân duyên: một là nhãn nhập, hai là theo đối. Vì phát sinh ra sắc nên gọi là nhãn nhập. Như vậy, mắt và sắc có hai chỗ nương tựa, chấp giữ, là chỗ nhập của mắt và sắc. Sắc chính là đối tượng của mắt, mắt thấy sắc, rồi chấp huyễn làm tướng, cho nên gọi là các nhập, chính là chứa nhóm và chấp giữ. Mắt không lệ thuộc sắc, sắc cũng không lệ thuộc mắt; sắc không lệ thuộc sắc, mắt cũng không lệ thuộc mắt, hết thảy đều từ duyên khởi. Do sắc và duyên nên gọi là sắc nhập. Mắt thấy đối tượng là duyên nên gọi là có tướng, nên gọi nhập là nghiệp. Thế nào gọi nhập là nghiệp? Do lấy điên đảo làm lợi ích cứu cánh nên không thể nắm bắt được nhập, mắt và các sắc. Người có trí tuệ sáng suốt không tìm cầu các nhập nên thấy được chân lý. Do điên đảo hợp thành nên phàm phu thiếu trí tuệ cho là có hai tướng. Mắt thấu nhận sắc, liền hiển bày sự chân thật của nhập. Hiểu rõ chân lý sắc là đối tượng của mắt, không ở bên trong, không ở bên ngoài cũng không phải ở giữa. Mắt và các sắc không có quá khứ, hiện tại hay vị lai, chỉ hiện bày mắt thấy sắc, do hiện bày mắt thấy sắc nên có tham muốn, nắm bắt. Phàm phu ít trí tuệ thì không thể biết sự vận hành này. Bậc có trí tuệ biết rõ là rỗng không, không thật có, do tư tưởng điên đảo nên thành các nhập, các nhập là thật tướng sao cho là có? Nhập ấy không có tướng, đều từ duyên khởi, cho nên gọi là các nhập. Như Lai đã giảng nói các nhập là trống rỗng, đều từ điên đảo, tạm có do nhân duyên, không có sự tạo tác cũng chẳng khiến người tạo tác. Mắt không thể gọi là sắc, sắc không thể gọi là mắt, cũng không có đối tượng nhận biết, hết thảy đều vắng lặng. Mắt, sắc và các nhập đều cùng tịch tĩnh, không có người tạo ra, từ nhân duyên sinh khởi. Phàm phu ít trí tuệ nên tâm luôn điên đảo, chỉ có bậc Hiền thánh mới thấu đạt được, chúng vốn không hề sinh ra cũng chưa từng diệt, không đến, không đi. Mắt không thể xa rời mắt, mắt không nghĩ là mắt, sắc cũng không bỏ sắc, liền biết là thật tướng vì sắc không nghĩ là sắc. Vì sao? Vì hết thảy đều không, hết thảy đều tịch tĩnh nên thông đạt thật tướng. Mắt không nương vào mắt, sắc không biết là sắc, vì là thật tướng. Thật tướng của mắt và sắc thì không thể thành tựu. Mắt không cầu nơi mắt cũng không tập hợp hay tan rã, hết thảy đều rỗng lặng. Mắt không chứa nhóm mắt, cho rằng ta là đối tượng của mắt.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Sắc không chứa nhóm sắc, sắc là ngã sở, huyễn là thật tướng. Mắt, sắc đều là rỗng không nên gọi là thật tướng, chỉ tạm nói mà thôi. Tai - thanh, mũi - hương, lưỡi - vị, thân - xúc, tâm - pháp cũng không thể nắm bắt, đều là không thật có, cũng chẳng có đối tượng thành tựu. Vì sao? Vì từ nhân duyên sinh khởi, ở chỗ điên đảo, do hai nhân duyên mà kiến lập, từ tâm pháp khởi lên các nhập, cho nên gọi là các nhập. Do pháp nhân duyên nên tạm có các nhập, pháp không lệ thuộc tâm, tâm không lệ thuộc pháp, pháp không lệ thuộc pháp, tâm không lệ thuộc tâm mà lệ thuộc đều từ duyên khởi, kiến lập các pháp. Nhờ tâm thấy tướng, không thể nhập vào pháp, bậc Trí thông đạt điều này, nếu tìm cầu nguồn gốc các nhập mà thấy được chân lý thì đều là điên đảo hợp thành. Phạm phu ít trí tuệ nên thấy có hai tướng. Pháp không ở bên trong, bên ngoài cũng không ở giữa, tâm không thể nhập vào pháp, pháp cũng không thể nhập vào tâm, không có quá khứ, hiện tại hay vị lai, tất cả đều từ duyên sinh. Người thiếu trí tuệ không thể hiểu rõ, chỉ có bậc Trí mới thông đạt điều ấy. Vì sao? Tất cả đều không thật có, vì ở nơi thật tướng, không hoàn toàn thể nhập vào pháp cũng không có tướng chân thật nên không thành tựu, chỉ hiện hữu giả tạm mà thôi. Như vậy, này Bồ-tát Trì Nhân! Bồ-tát nào hiểu rõ mọi đối tượng của các nhập thì liền thông đạt tất cả mười hai nhập, không còn vướng mắc, lệ thuộc, đoạn trừ các nhập. Do tạo lập các nhập và các phân biệt khiến không còn đối tượng sinh khởi, hiểu rõ về tướng không, giống như chỗ hòa hợp của các dòng nước, cho nên nói là nước luôn len lỏi vào khắp mọi nơi. Mười hai nhân duyên này cũng lại như vậy. Cho rằng trong, ngoài đều từ duyên sinh như dòng nước ấy đến và tồn tại ở nhiều nơi, tuy nói thật tướng không thể nắm bắt được xứ sở nhưng do bị kiến chấp trói buộc nên các nhập ấy mới hướng đến phiền não. Phạm phu không thể đoạn trừ phiền não nên gọi là nhập môn, mất lệ thuộc sắc và tai, mũi, miệng, thân và tâm cũng vậy, không có nơi nương tựa. Bồ-tát Đại sĩ thông đạt thật tướng, hiểu rõ các nhập, nhờ hiểu rõ các nhập nên trừ sạch mọi kết sử. Này Bồ-tát Trì Nhân! Như vậy gọi là Bồ-tát thông suốt các nhập.

M

www.daitangkinh.org